

тление за разнообразие.

Отделните орнаментални мотиви са добре познати в репертоара на тракийската торевтика. Обрамчването с овули е един от най-разпространите похвати. Палметите също често се срещат в украсата на нагръдниците. Явно е, че това са най-важните от семантична гледна точка топоси на лицето. Нали те отбелязват и двете основни функции: зрение и реч/дъх, т.е. двете метафори на „живот“. Сдвоените антитетични вертикално поставени S-овидни спирали, които служат като волутообразни бази за палмета, са сред основните орнаменти в репертоара на древния майстор. Този мотив характеризира апликациите към бронзови съдове (напр. хидриите от Махала, Башова могила и от Руец - Венедиков, Герасимов 1973: №98,99,104, както и в хидриите от Русе и „Колекция В. Божков“). Палметите с малки листа и ромбовидно ядро също са познати от паметници, които са в пряка зависимост от ахеменидската художествена традиция. В „Колекция В. Божков“ има една сребърна фиала от този кръг, украсена именно с подобни връзани орнаменти (Marazov, Kabakchieva 2007: №3). Подобна чаша с обемни „бадеми“ и тичинки на лотос, оформени по същия начин, е предложена на аукцион (Gorny & Mosch: n101).

*Дата.* Както вече казах, тъй като пластинка е лишена от контекст и не намира точни функционални паралели сред паметниците на тракийската торевтика, е много трудно да се определи времето на нейното изготвяне. Орнаменталният репертоар, отделни стилови особености и паралелите обаче насочват към втората половина на 5 в. пр. Хр. Така вертикалните спирали-волути, както и издължените овули са по-характерни за декора на металните вази от първата половина - средата на 5 в. пр. Хр. (ср. Bothmer 1984: Figs.30,35,39-43).

*Функция и семантика.* Обикновено овалните, елипсовидните златни пластинки в находките от древна Тракия се определят като „нагръдници“. Обаче своеобразната форма на предмета от колекцията поставя проблеми относно функционирането му като нагръдник. Още повече, че и лентите в двата края на пластинката съвсем очевидно насочват към предназначението, тя по-скоро да се привързва, а не толкова да се пришива. Затова с достатъчна увереност може да предположим, че пред нас е един предмет, който е имал ритуалната функция да *покрива устата* на умрелия. Аз вече мотивирах подобна функционална възможност на полумаска за луновидните пластинки от Голямата могила и „Колекция В. Божков“ (Маразов 2007а). Паралелите с подобни като предназначение и дори като украса апликации не липсват сред древните паметници. В Кипър са разкрити голямо количество зла-